

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
ЦЕНТАР ЗА СТРУЧНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУКА**

НАСТАВНА ПРОГРАМА

ТЕХНОЛОГИЈА НА ПАТЕН ТРАНСПОРТ

– ИЗБОРНА –

IV година

СООБРАЌАЈНА СТРУКА

Техничар за транспорт и шпедиција

Скопје, 2008 година

1. ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ПОДАТОЦИ

1.1. Назив на наставниот предмет: ТЕХНОЛОГИЈА НА ПАТЕН ТРАНСПОРТ

1.2. Образовен профил и струка

1.2.1. Образовен профил: техничар за транспорт и шпедиција

1.2.2. Струка: сообраќајна

1.3. Диференцијација на наставниот предмет

1.3.1. Карактеристичен за образовниот профил

1.4. Година на изучување на наставниот предмет

1.4.1. Четврта

1.5. Број на часови на наставниот предмет

1.5.1. Број на часови неделно: 2 часа

1.5.2. Број на часови годишно: 66 часа

1.6. Статус на наставниот предмет

1.6.1. Изборен

2. ЦЕЛИ НА НАСТАВНИОТ ПРЕДМЕТ

По совладување на наставната програма по предметот **технологија на патен транспорт** како избран ученикот стекнува знаење и се оспособува:

- да го сфаќа значењето на товарниот патен сообраќај;
- да ги објаснува основните поими на технологија на патниот транспорт;
- да ги познава прописите за товар во патниот сообраќај;
- да ја опишува функционалната поврзаност на возниот парк и организацијата на транспортното претпријатие;
- да ги објаснува транспортните процеси во товарниот сообраќај;
- да ги толкува начините на оптимално сложување на стоката во товарниот простор;
- да ги познава законските прописи за превоз на опасни материи
- да се вклучува во тимска работа.

3. ПОТРЕБНИ ПРЕТХОДНИ ЗНАЕЊА

За успешно следење и совладување на наставата по **технологија на патен транспорт како избран**, односно постигнување на поставените цели, потребни се предзнаења од предметите технологија на патен транспорт, технологија на железнички транспорт и практична настава од III година.

4. ОБРАЗОВЕН ПРОЦЕС

4.1. Структурирање на содржините за учење

Тематска целина	Број на часови	Конкретни цели	Дидактички насоки	Корелација помеѓу предметите и помеѓу тематските единици
1. ДОГОВОРИ ЗА ПРЕВОЗ ВО ПАТНИОТ ТРАНСПОРТ	12	Ученикот: - да ја разбира потребата од постоење на договори во патниот транспорт; - да ги познава обврските и одговорноста на превозникот; - да ја применува стручната терминологија во товарниот сообраќај (товарен лист, рекламација, застареност на побарувања...); - да го дефинира поимот превоз на стока и превоз на багаж.	- Презентирање договори за патниот сообраќај - истакнување на обврските и одговорностите на превозникот.	-Шпедиција и шпедициско работење -Практична настава
2. ОРГАНИЗАЦИЈА НА ТРАНСПОРТНИТЕ ПРЕТПРИЈАТИЈА – ПРОФЕСИЈА ПАТЕН ПРЕВОЗНИК	18	- Да ја разбира потребата од организација на друштва за превоз на стока; - да го дефинира поимот патен превозник, - да ги идентификува потребните предуслови за добивање на лиценца за превоз на стока во патниот сообраќај.	- Дефинирање на поимот патен превозник; - истакнување на предусловите за добивање лиценца за превоз на стока; - организирање посета на транспортно претпријатие.	-Шпедиција и шпедициско работење -Практична настава

3. РАБОТНИ ОДНОСИ, ДАНОЦИ, ТАКСИ И НАДОМЕСТОЦИ ВО ТРАНСПОРТНИТЕ ПРЕТПРИЈАТИЈА	10	- Да го дефинира поимот данок и даночен обврзник; - да ја познава даночната стапка за превоз на стоката во домашен и меѓународен транспорт; - да ги класифицира инвестициите и даночните поттикнувања во патниот транспорт; - да ги идентификува фиксните и варијабилните трошоци при работењето; - да ги познава договорите за вработување, обврските на работникот и работодавачот.	- Истакнување на даночните поттикнувања во патниот транспорт; - презентирање договори.	-Шпедиција и шпедициско работење -Практична настава
4. ТЕХНИЧКИ СТАНДАРДИ НА ПРЕВОЗНИТЕ ОПЕРАЦИИ	16	- Да ја познава стручната терминологија на CMR, TIR конвенцијата; - да ги дефинира поимите избор на возило и тежина на возило; - да ги познава потребните документи за меѓународен превоз; - да го опишува начинот на манипулирање и превозот на стоката, - да ја познава CVR конвенцијата; - да ја познава INTERBUS спогодбата.	- Презентирање на документи за меѓународен превоз; - презентирање на CVR конвенцијата и INTERBUS спогодбата; - организирање посета на транспортно претпријатие за меѓународен транспорт.	-Шпедиција и шпедициско работење -Практична настава
5. СОВРЕМЕНИ СИСТЕМИ ЗА НАПРЕДНО МЕНАЦИРАЊЕ ВО ПАТНИОТ ТРАНСПОРТ	10	- Да го дефинира поимот бизнис интелигенција; - да ја разбира потребата од Fleet Management (FM); - да ги познава напредните FM системи на менаџирање во патниот транспорт; - да ги истакнува придобивките од FM	-Дефинирање на поимот бизнис интелигенција; - објаснување околу Fleet Management.	-Шпедиција и шпедициско работење -Практична настава

		системи на менаџирање во патниот транспорт; - да ја толкува имплементацијата на FM системи на менаџирање во патниот транспорт.		

4.2. Наставни методи и активности на учење

Целите на наставниот предмет **технологија на патен транспорт како изборен** се реализираат со примена на наставните форми: фронтална, групна и индивидуална. Како наставни методи може да се користат: демонстрација, дискусија, решавање на проблеми, активна демонстрација на ученици, учење преку сопствено откривање и др.

Активности на ученикот: црта, набљудува, споредува, прибележува, чита, открива, учи независно и работи домашни задачи.

Активности на наставникот: организира и раководи со активна и индивидуална дејност кај учениците, објаснува, организира и води дискусија, дава инструкции, пишува на табла, демонстрира, го оценува задачите, поставува прашања, регистрација, оценува и ги анализира резултатите.

4.3. Организација и реализација на наставата

Процесот на учење по предметот **технологија на патен транспорт како изборен** треба да се изведува преку стручно – теоретска настава за да се создадат оптимални услови за индивидуална настава и работа во тимови, како и проектни задачи и индивидуални домашни задачи. Образовните активности се организирани според наделен распоред на часовите во четири тримесечја и две полугодија.

4.4. Наставни средства и помагала

Наставни средства: табла, литература, аудио – визуелни помагала (графоскоп со графофолии, видеопроектор, компјутерска опрема, слајдови, илустрации, слики, макети).

Учебничка литература и учебни помагала за ученикот.

5. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИКОТ

Оценувањето на постигањата на учениците се врши перманентно, преку усно или писмено проверување на знаењето. Исто така, на крајот на полугодието и наставната година се проверуваат постигањата на учениците преку изготвување на тестови на знаење од тематските целини реализирани во текот на полугодието и наставната година. Доколку ученикот не постигне резултати во реализирањето на конкретните цели на наставната програма се постапува согласно законската регулатива за средното образование.

6. КАДРОВСКИ И МАТЕРИЈАЛНИ ПРЕДУСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

6.1. Основни карактеристики на наставниците

Наставникот по наставниот предмет **технологија на патен транспорт како изборен** треба да ги поседува следните педагошки, персонални и професионални карактеристики: да е психофизички здрав, да владее со литературниот јазик и писмото на кои се изведува наставата, да е комуникативен и отворен за соработка, да е соодветно професионално образован, со или без работно искуство, да ја сака педагошката работа и да напредува во неа, да е добар организатор, да е креативен и способен за примена на иновации во образовната технологија.

6.2. Стандард за наставниот кадар

Наставата по предметот **технологија на патен транспорт како изборен** ја реализираат кадри со завршени студии по:

- **сообраќај- насока патен сообраќај;**

со здобиена педагошка, психолошка и методска подготовка и положен стручен испит.

6.3. Стандард за простор

За успешно реализирање на целите на наставниот предмет **технологија на патен транспорт како изборен** наставата се реализира во специјализирани училници или кабинети за сообраќај, соодветно опремени со наставни средства и помагала, според нормативите за простор и опрема, а одредени наставни содржини се реализираат со посета на транспортни фирми, шпедиции, како и со посета на претоварни станици.

7. ДАТУМ НА ИЗРАБОТКА И НОСИТЕЛИ НА ИЗРАБОТКАТА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

7.1. Датум на изработка: март 2008 година

7.2. Состав на работната група:

1. Ридван Зекири, дипл. маш. инж.,
- 2.. Д-р Иле Цветановски , дипл. сооб. инж.,
3. М-р Гордана Кожуваровска , дипл. сооб. инж.

Советник, Центар за стручно образование и обука - Скопје
Технички факултет - Битола
наставник, СОУ „Таки Даскало“ - Битола

8. ПОЧЕТОК НА ПРИМЕНА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Датум на започнување: 01.09.2008 година

9. ОДОБРУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставната програма по технологија на патен транспорт како избран предмет, ја одобри министерството за образование и наука со решение бр. 11-4721/11 од 20.06. 2008 година.